

מסורת הש"ס

המפלת חתיכה פרק שלישי נדה

כג.

עין משפט
נר מצוה

יח א מ"י פ"י מהלכות
איסורי ביאה הלכה י:
יט ב מ"י פ"ג מהלכות
איסורי מזבח הלכה ז:

[illegible]

וְלִפְנֵינָם ממופנה משני צדדין. תימה ולשמוק מהפנה ללדס
 דהשתא תנין לא מופנה כלל ובהמה מופנה בצד אחד
 ואין משיבין: **יוצא** הרים. ומופנה הוא כדקאמר בסמוך:
לִיתְנִי נחש. ואע"ג דקמי חיה ונחש בכלל חיה כדכתיב (בראשית א)
 והנחש היה ערום מכל חית השדה
 לאחר שנקצו רגליו לא מיקרי חיה
 קמס אלא חיה הרומשת ולא הוי
 בכלל חיה דמתמיטין:

קריא וקריפוא. ג' מני קיפוף
יש הכוס והיטוף (ויקרא
יח) מתרגמין קריא וקיפוא והתשמת
נמי אמר באלו טריפות (חולין דף סג.)
זה בלות שבעופות ואמר אבי בלות
שבעופות קיפוף ועוד קיפוף מין חיה
כלומר בהרואה (ברכות יז) כל מני
חיה יפין לחלוס חוץ מן הקוף
והקיפוף: **לֵאיתסורי** באחותה.
לענין גופה לא בעי אס הנא עליה
חייב משום אשת איש או אס חייב
ההורגה דפשיטא ליה דלינה חיה ג'
שניס שמהא בת ביאה ולא שנה שלא
תהא טרפה ומיהו הוה מצי למצעי
אס הרוצח חייב סקילה כדי הנא
על ההרבה: **הואיל** ובמינו
מתקיים. אע"פ דדריש ג"ס דלינה
בעי טעמא הואיל ובמינו מתקיים
דאפילו בולד גמור בעינן מתקיים
למעוטי בולד חמיכה או חסרה וא"ת
והא גופו חייש ופניו אדס דאינו
מתקיים ואמרין בלשון דכ"ע אדס
הו ויל דאע"ג גופו חייש לא בזהמה
ולא בזהמה גופו חייש למתקונו
ופניו אדס כמתקונו ואינו חסר מאומה:
ומלא

וְאִי תוֹרָה⁶ וְאִין דְּבָרִי תוֹרָה מִדְּבָרֵי קְבֻלָּה (אמר)
 בִּי יוֹחֲנָן הֵינָנו שְׂעָמָא דְר"מ הוּאִיל וְעֵינֵיהֶם דּוֹמוֹת כְּשֶׁל
 לֵילַת דְּמוֹת נַחֵשׁ תֵּהָא אִמּוֹ שְׂמָאָה לִידָה⁷ הוּאִיל וְגַלְגַּל
 וְכִי תִימָא הֵכִי נָמוּ לִיתָנִי נַחֵשׁ אִי תֵנָא נַחֵשׁ הוּהּ
 לִגְיִי רִבְנָן עֲלֵיהּ דְר"מ דְּלֹא כְּתִיב בִּיהּ יִצִּירָה אֲבָל
 דְּכְתִיבָא בִּיהּ יִצִּירָה וְהָא גְבִי מוֹמִין קִתְּנִי לֵהּ⁸ אַתְּ
 אֲדָם לֹא קִשְׁיָא הָא בְּאוֹכְמָא הָא⁹ בְּצִירִיָּא רַבִּי יֵנְאִי
 הוּאִיל וְעֵינֵיהֶם הוֹלְכוֹת לַפְּנִיָּהם כְּשֶׁל אֲדָם וְהָרִי עוֹף
 וְקֹאמֶר ר"מ דְּטָמָא אִמֶּר אֲבִי¹⁰ בְּקִרְיָא וְקִיפּוֹפָא וּבִשְׂאֹר
 זִינְיָא בִּן¹¹ (אֲנִשְׁיִגְנוּס) אוֹמֵר נִרְאִין דְּבָרִי ר"מ בְּבַהֲמָה
 עוֹפּוֹת מְאִי עוֹפּוֹת אִילִימָא בְּקִרְיָא וְקִיפּוֹפָא מ"ש בְּהִמָּה
 לַפְּנִיָּהן כְּשֶׁל אֲדָם קִרְיָא וְקִיפּוֹפָא נָמוּ אֵלָּא פְּשִׁיטָא
 ר"מ פְּלִיג בִּשְׂאֹר עוֹפּוֹת חֲסוּרִי מִיַּחֲסָרָא וְהֵכִי קִתְּנִי ר'
 אוֹמֵר נִרְאִין דְּבָרִי ר"מ בְּבַהֲמָה וְחִיָּה וְהוּא הִדִּין לְקִרְיָא
 בִּשְׂאֹר עוֹפּוֹת שְׂאֵף ר"מ לֹא נִחְלַק עִמָּהֶם אֵלָּא
 שְׂאֹר עוֹפּוֹת מוֹדִי לְהוּ וְהִתְנִיָּא א"ר אֶלְעֻזָּר בְּר' צִדּוֹק
 ה' לְדְבָרֵי ר"מ וְלֹד וְלְדְבָרֵי חֲכָמִים אֵינּוּ וְלֹד וּבִעּוֹפּוֹת
 אֵין לְדְבָרֵי ר"מ דְּאִמֶּר קִרְיָא וְקִיפּוֹפָא אֵין שְׂאֹר עוֹפּוֹת
 ה' דְּרַב אִיקָא לֹא תִיבְדַּק לְרִבְנָן דְּאִמְרֵי קִרְיָא וְקִיפּוֹפָא
 ש' קִרְיָא וְקִיפּוֹפָא מְבַהֲמָה וְחִיָּה הוּאִיל וִישׁ לְהֵן לְסִתּוֹת
 יִרְמִיָּה מֶר' זִירָא לֹד¹² ר"מ דְּאִמֶּר בְּהִמָּה כְּמַעֵי אִשָּׁה
 בְּה' אֲבִיָּה קִידוּשִׁין מֵהוּ לְמֵאִי נִפְקָא מִינָהּ לְאִיתְסוּרִי
 וְהָאִמֶּר רַב יְהוּדָה אִמֶּר רַב לֹא אִמְרָה ר"מ אֵלָּא
 אִמֶּר רַב אַחָא בְּר' יַעֲקֹב עַד כַּאֵן הִבִּיאוּ רַבִּי יִרְמִיָּה
 וְלֹא נִחְזֵךְ גּוֹפָא אִמֶּר רַב יְהוּדָה אִמֶּר רַב לֹא
 הוּאִיל וּבְמִינוֹ מִתְקִיִּים אִמֶּר רַב יִרְמִיָּה מוֹדֵפְתִי

אך

להכי אפנייה רחמנא כו'. כרבנן: דלא תגמר מופנה מזד אחד. ומשום דמשיצין וכאן יש להשיב מה לאיש שכן מטמא מחיים כדלקמיה: לקולא. דלא בעינן מופנה כולי האי: לרבנן. כיון דלמופנה מזד אחד למדין ומשיצין ולשאינו מופנה כל עיקר אמרינן דברי הכל למדין ומשיצין מאי איכא בין מופנה ומזד אחד לשאינה מופנה כל עיקר: והכא מאי פירכא איכא. כלומר והכא בג"ש דתני אלאס' מה תשובה איכא דקאמרת דניחא לך למיגמר מחיה דהוי מופנה משני לדדיון משום דליון משיצין ולא נגמר צריא צריא מתנין משום דמופנה מזד אחד הוא ומשיצין ומאי אית לך לאותובי: **שכן מטמא מחיים.** מקבל טומאה בצחיו משרץ או משאר טומאות דין הוא שמהא יולדתו טמאה לידה תאמר

באלו הלכך גבי דגים פרכינן ליה
דמופנה מזל אחד הוא אצל גבי בטהה
דפירכא היא לא פרכינן לה
הואיל ומופנה היא משני דלדין:
וכן אמר רבי חייל' בור' אדרגז יהודה
אמר שמואל קאי: רב מי קמפלס.
ומי מפלת נפל גדול כהר: דמוס אפן
הוא דמפלת. חתיכת בשר דמות אפן
גוש בעלמא מיקרי ולא כתיבא ביה
גוש עפרי: גוש. כמו (חזיו' 1) גוש עפר:
הואיל ועניינה. של חיה ובהמה:
דדמות לשל אדם. שחור שבעין הוה
ועגול צבהמה כשל אדם אצל דלדין
ללא עגול הוה: הוה גבי מומין סני
לה. כלומר היכי אמרת דעין צבהמה
דדומה לאדם והא גבי מומין הככור
קסתי לה בצבורות (דף מ.) ושגגל
עניינה הוי מוס ומדחשיב ליה מוס נמלא
שאין דרך צבהמה להיות עיניה כאלם:
שחור שבעין הוה עגול
בצבורות. שחור שבעין דהי עגול
צבהמה כאלם והא דעין דהי מוס
צברייה מקום מושב כל העין לא הוי
ועגול צבהמה כאלם ואי הוי עגול הוי
מוס דכל צור של מושב העין קרי
גגל כדאמר' לקמן (דף כד:) ועמדתי
בגגל עינו של מת עד חוטמי ומפני
שהוה עגול כגגל: לפניהם. לאפוקי דגים
דענייהם בצדיהם וכן נחש: קריא
וקיפופא. עוף הזועק צלילה ופניו דומה
לחתול ועניו לפניו: סמרי מיתסרא והכי
קמרי נראין דברי ר' מ' צבהמה וצביה
הוא הדין לקריא וקיפופא. דעניו הולכו'
לפניו ואע"פ דפליגי רבנן עליה: ודברי
חכמים. נראין לר"מ בשאר עופות דר"מ
נמי מודה לה: והסניא. בתיחומא: ומאי
שנא קריא וקיפופא. דקאמר לרבנן
דהוי ולד טפי משאר עופות אי משום
דענייהם הולכות לפנייהם הרי חיה
וצבהמה נמי דענייהן הולכות לפנייהן
ופליגי רבנן: לסתות. לחיים וקופין
כאלם מה שאין כן צבהמה וצביה:
לנתימרא דחיי. הא אחותה לא מיתסרא
אלא צביה דאין איסור אחות אשה
אלא צביה: וצמינו. כגון צבהמה
גמורה מתקיימת וצמינו הוא דמתקיים
אצל איהו לא: ילדי יחזק. שחוק. בכל
מתחבליה הללו עסק ר' ירמיה להצדיק
אמר לוי שחוק וכל שחוק דלאסור לר' ארם
שימלא פיו שחוקי ור' זירא מחמיר טפי:

וְיֹצֵר הָרִים וְבוֹרֵא רוּחַ וּמוֹפְנֵה מַדְמָעִי לְמִיכְתָּב בּוֹרֵא רוּחַ הָרִים: וְאִין דִּין דְּבֵרֵי תוֹרָה מְדַבְּרִי בְּחוֹסֶפֶתא דְּבִשְׁבַת יְלִיף מִקּוֹר מִקּוֹר אֶת מִקּוֹרָה הָעֶרֶה וְהֵנָּה מִקּוֹר נִפְתָּח לְבֵית דּוֹד דְּהֵינּוּ ^א דְּשֵׁאנִי הָכָא דְּמַעֲי לְמִילָף דְּבֵרֵי תוֹרָה מְדַבְּרֵי תוֹרָה הֲלָכָךְ לֹא יִלְפִינָן מְדַבְּרֵי קִבְלָה: לִיתְנִי

(א) ונתנו : א"י ז' כ"ב א'
 (ב) לקמן דף כ"ג א' מנודת
 מ"ה א' ר' רעמי נשק' א'
 ב'הירבה ע"י ארז הכובת ב'
 שחור ע"י ארז הכובת ב' א'
 (ג) ויבשת הערן : בקדוש
 וקופסו מתרגם לו הכס
 ויבשרו קדוש וקופסו ע"י
 (ד) קדוש (ה) קדוש ויבשת
 ויבשת בתוך : געל : מ"א
 ובא : מ"א קדוש ויבשת
 (ו) ונתנו יתנו : לו חוקה
 ש"ה גמרה רש"י וכו' וידי
 מתקין ודעו מתקן.
 ש"ה וכו' ויבשת ויבשת
 ש"ה א' : נשם : ש"ה עגל
 ש"ה א' : (ב) ברכת א"ל
 (ג) ונתנו חוקה וקופסו ע"י
 ש"ה א' א' א' חוקה
 מין עופות מין חלוקה מין
 מין קדוש וקופסו וכו' גרי
 בערין ש"ה בערין קדוש
 בערין

תורה אור השלם
1. כי הנה יוצר הרים וברא
רוח ומגיד לאדם מה שחזו
עשה שחר עיפה ודורף על
במתי ארץ יי אלתי צבאות
שמו:
עמוס ד יג

גליון הש"ס
גמ' בקריא וקיפופא.
צוקרא י"א ואת הכוס ואת
השלך ואת הינשוף התרגום
וקריי' ושלטונא וקרפופא:

מוסף רש"י
מדברי קבלה. נביאים
וכתובים (ב"ק ב.). בארומא.
שחור של עין הכהמה עגול
כשל אדם (בכורות ט.).
בצירי. כל בית מושב העין
הלובן והספר קרי צירא,
והוא ודאי אינו עגול כשל
אדם (שם).

תוס' הרא"ש
מציירה דבהמה דהוי מופנה
מצד אחד אבל השוא
איתיר להו תמנה דא
לעלוי תלמוד תני
ממך דר' גוש' **והכא**
אוי מירא איכא דא"ת
אפילו אי אכל סריס כמי
ברבון נמוכ' דר' ישמעאל
(אל) דשקבין מופנה מצד
אחד וילפנין מופנה מצד
צדדן. וי"ל דהי' ישמעאל
הוא דאמרי' כהי' מוש
דחנאנה לצד חד השני של
לצורח או לצד האחר אין
מופנה הלכך לא באה אל
כדי לדחות מופנה מצד
אחד אבל לברבן דחנאנה
של חד השני לצורח הוא
אכל נביש אמ' א'
לחשיב (ל) הלכך לא אמרינן
מטמא חמים שבאנה
לדחות מופנה צד אחד:
לכאן לארס כח מטמא
מחיים. ומופנה בהמה ובינה
אכל מטמא מחיים מטמא
לידה ואי' נילוף דבהמה
נגוים מציירה דבהמה
ולגיט למפרץ שטמא
מחיים. וי"ל ויראית למפרץ
לכאן בהמה כח מטמא
לאחר מיהא ותימה ותימה
מעוף נגוים וי"ל כח לעוף
כח מטמא בדרים אביה
הביעיה. וקשה לנילף מעוף
למפרץ כח מטמא
לכאן מעוף כח מטמא כח
מעוף נגוים שטמא כח
ממנו דר' חזקוני
כגון מהעצמות או שמורות
משאכ' ב"י דר' חזקוני
לכאן דמי' לילום כל

שבים תחור: **רְבִיעִית** כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָיִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמוֹפְתֵי דַמְעָי לִמְכַבֵּת בּוֹרֵא רוּחַ וְהָיִים: וְאִין דְּבִרֵי תוֹרַת מִדְּבָרִי קְבִילָה. וְאִתְּ הָאֲמִירִי לְעִיל בְּרוּמִסְתָּא דְּבִשְׁבַת לֵילִין מִלּוּךְ מִקֹּדֶם אֵת מְקוֹרֵה הַחַיָּה הַזֶּה הֵלֵךְ לֵאמֹר מִקֹּדֶם נִפְתַּח לְבִית דָּוִד הַדְּיִינוּ דְּבִרֵי הָאֲמִירִי וְיָמֵי דְּשִׁמְעֵי הָאֵל הָאֵלִים מִלּוּךְ בְּרִית תוֹרַת מִדְּבָרִי הֵלֵךְ לֵאמֹר אֵל לֵינִין מִדְּבָרִי קְבִילָה: לִיתְנֵי

(א) נְהִלָּה זְעֵל מִרְיָא לְהַשִּׁיב יוֹמֵי דְּפִרְסִיתִי הֵא עָלֵי מִשְׁמַח תְּחִים הֵלֵךְ לֹא אֲמַרְנִין שְׂנֵאֲתָא לְחַתּוּמֵּי וְכוּ'.